ไทยโพสต์

วันที่ ๔ เดือน พ.ค. พ.ศ. ๕ ปี หน้า ๗

แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ช่วยเกษตรกรฝ่าวิกฤติภัยแล้ง

รายงานพิเศษ

สถานการณ์ภัยแล้งในปีนี้มีความรุนแรงมากกว่าปกติ ซึ่งภาวะภัยแล้งเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการทำการเกษตรของเกษตรกร

นายประเสริฐ เทพนรประไพ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10 กรมพัฒนาที่ดิน กล่าวว่า กรมพัฒนาที่ดินมีโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน หรือบ่อจิ๋ว ซึ่งเป็นการขุดบ่อขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร ในพื้นที่ของเกษตรกรที่ร่วมโครงการ โดยรัฐจะสนับสนุนงบประมาณในการขุดบ่อละ 17,100 บาท และเกษตรกรที่ยื่นความประสงค์ขอขุดสระน้ำต้องออกเงินสมทบอีก 2,500 บาท รวมเป็นเงิน 19,600 บาท เพื่อกักเก็บน้ำ ช่วยบรรเทา

ปัญหาภัยแล้งให้กับเกษตรกรที่อยู่นอกเขตชลประทาน เพราะจะมีแหล่งน้ำไว้ใช้ทำการเกษตรในฤดูแล้งหรือช่วงฝนทิ้งช่วง รวมถึงมีน้ำไว้ใช้เพื่อการบริโภค อุปโภคได้ด้วย ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวที่ต้องให้เกษตรกรร่วมสมทบทุนในการขุดสระก็เพราะว่าต้องการให้เกษตรกรมีส่วนร่วมและเป็นผู้ที่มีความต้องการจริงๆ ไม่ใช่โครงการที่ภาครัฐหยิบยื่นให้ฟรี ซึ่งเกษตรกรอาจไม่เห็นคุณค่าหรือไม่ได้ประโยชน์เท่าที่ควร

ตั้งแต่การดำเนินโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน มาตั้งแต่ปี 2549 ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน พบว่าเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จและเป็นที่ต้องการของเกษตรกรจำนวนมาก เนื่องจากเป็นโครงการที่เกษตรกรได้รับประโยชน์โดยตรงและตรงกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด สำหรับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10 ที่ดูแลรับผิดชอบ 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดราชบุรี เพชรบุรี กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม ได้รับงบประมาณในการทำโครงการแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นานอกเขตชลประทานทุกปี แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร ก็จะเร่งดำเนินการให้เร็วที่สุดตามลำดับที่ยื่นความประสงค์ไว้ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในด้านการขาดแคลนน้ำ นอกจากการพัฒนาแหล่งน้ำ สิ่งสำคัญคือได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ที่เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ดำเนินการรณรงค์ให้เกษตรกรใช้ทรัพยากรดินและน้ำอย่างรู้คุณค่ามากขึ้นด้วย เนื่องจากทรัพยากรเหล่านี้มีจำกัด จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรักษาไว้ให้คงความสมบูรณ์ เพื่อส่งต่อให้สู่รุ่นลูกหลานได้ใช้ประโยชน์ต่อไป

ตัวอย่างของเกษตรกรที่ได้รับการขุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ที่สามารถใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ คือ นายประเทือง ใจคำแห่ง เกษตรกรในพื้นที่ตำบลหนองรี อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ที่เดิมทำการเกษตรแบบอาศัยน้ำฝน สภาพพื้นที่เป็นที่ราบ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปลูกพืชไม่ขึ้น และไม่งอกงาม พอเข้าร่วมโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตั้งแต่ปี 2555 ก็สามารถทำการเกษตรได้ดีขึ้น เพราะเวลาฝนตกน้ำจะไหลลงสระ สามารถเก็บน้ำอยู่ ทำให้มีน้ำใช้ในฤดูแล้งเพียงพอต่อการทำเกษตร ผลผลิตทางการเกษตรดีขึ้น

โดยนายประเทือง ใจคำแหง เล่าว่า ตั้งแต่มีสระน้ำในไร่นาที่สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรีเข้ามาดำเนินการให้นั้น สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ได้ตลอดปี โดยได้นำน้ำไปใช้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ 17 ไร่ แบ่งเป็นการใช้น้ำเพื่อปลูกอ้อย จำนวน 12 ไร่ สูบน้ำจากสระมาใช้ในช่วงฝนทิ้งช่วง คือเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม ใช้ปลูกมะนาว 1 ไร่ ให้น้ำหยดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ใช้ปลูกพริก 1 ไร่ 2 งาน ให้น้ำแบบสปริงเกอร์ ปลูกกล้วยบนขอบสระและรอบๆ สระ 1 ไร่ ปลูกมะเขือเปราะ 1 งาน ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น 1 งาน ส่วนอีก 1 ไร่เป็นพื้นที่ปลูกบ้าน ก็ได้ใช้น้ำจากสระเพื่อการอุปโภคในครัวเรือน

ผลจากการมีแหล่งน้ำในไร่นาไว้ใช้เอง ทำให้ตนสามารถทำการเกษตรได้หลากหลายและต่อเนื่องมากขึ้น ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ตัวอย่างจากเดิมที่อาศัยแต่น้ำฝนในการปลูกอ้อยจะขายอ้อยได้ปีละประมาณ 40,000-50,000 บาท พอมีสระน้ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตสร้างรายได้ขึ้นไปถึง 100,000 บาท ส่วนพืชผักเดิมไม่เคยได้ปลูกเพราะไม่มีน้ำ มาตอนนี้ปลูกได้แล้วรายได้จากการปลูกพืชผักปีละไม่ต่ำกว่า 50,000 บาท นอกจากนี้ ในสระน้ำยังได้เลี้ยงปลาไว้บริโภคเอง ไม่ต้องซื้อ บางทีก็นำไปแลกเปลี่ยนอาหารกับเพื่อนบ้าน เป็นการลดรายจ่ายในครัวเรือน ที่สำคัญยังเป็นการเดินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
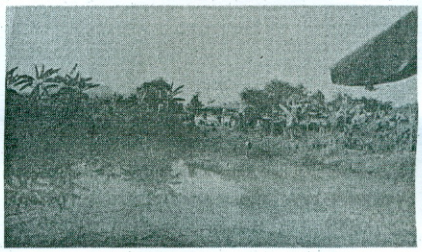
"ทุกวันนี้ชีวิตความเป็นอยู่ของตนและครอบครัวดีขึ้นตามลำดับ เพราะนอกจากมีแหล่งน้ำไว้ใช้เองแล้ว สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี ยังได้ส่งเสริมสนับสนุนในการปรับปรุงพัฒนาทรัพยากรดินมาตลอด ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ เมื่อดินดี น้ำเพียงพอก็ทำการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเชื่อมั่นว่าจะทำให้การประกอบอาชีพมีความมั่นคงยิ่งขึ้น"